

Llista 1: Inducció, conjunts, aplicacions i relacions.

Inducció

1. Demostreu per inducció les fórmules següents:

(a) $1 + 2 + \dots + (n - 1) + n = \frac{n(n+1)}{2}$

(b) $1^2 + 2^2 + \dots + (n - 1)^2 + n^2 = \frac{n(n+1)(2n+1)}{6}$

(c) $1^3 + 2^3 + \dots + (n - 1)^3 + n^3 = \frac{n^2(n+1)^2}{4}$

(d) $2^n > n$

(e) $2^n < n!$ per a $n \geq 4$, on $n! = 1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot \dots \cdot (n - 1) \cdot n$

(f) $x^n - 1$ és divisible per $x - 1$.

2. Demostreu la fórmula per a sumar una progressió geomètrica de raó r (amb $r \neq 1$),

$$1 + r + r^2 + \dots + r^{n-1} = \frac{r^n - 1}{r - 1}.$$

3. Demostreu la següent igualtat:

$$1 + 1 \cdot 1! + 2 \cdot 2! + \dots + (n - 1)(n - 1)! = n!$$

4. Demostreu que la fórmula

$$\sum_{k=1}^n k = \frac{(2n + 1)^2}{8}$$

val per a $n + 1$ si val per a n . Per a quins valors de n és vàlida?

5. La *successió de Fibonacci* es defineix de manera recurrent segons:

- $F_1 = F_2 = 1$,
- $F_n = F_{n-1} + F_{n-2}$ si $n \geq 3$.

Proveu que els termes venen donats per la fórmula següent:

$$F_n = \frac{\left(\frac{1+\sqrt{5}}{2}\right)^n - \left(\frac{1-\sqrt{5}}{2}\right)^n}{\sqrt{5}}.$$

6. Siguin α i β dos nombres reals tals que l'equació $X^2 - \alpha X - \beta$ té dues arrels diferents, que denotem r i s . Considereu la successió definida per $u_0 = 0$, $u_1 = 1$ i $u_n = \alpha u_{n-1} + \beta u_{n-2}$ si $n \geq 2$. Demostreu que

$$u_n = \frac{r^n - s^n}{r - s}.$$

7. Demostreu que la suma dels angles interiors d'un polígon de $n + 2$ vèrtexs inscrit a una circumferència és πn radians.

8. Demostreu que hi ha exactament 2^n subconjunts d'un conjunt que conté n elements.

9. Demostreu que per a tot $n \geq 2$ es compleix:

$$\prod_{k=2}^n \left(1 - \frac{1}{k}\right) = \frac{1}{n}.$$

10. Donat un nombre natural n i un enter k , es defineix el nombre combinatori $\binom{n}{k}$ com

$$\binom{n}{k} = \frac{n!}{k!(n-k)!} \text{ si } n \geq k > 0, \quad \binom{n}{k} = 0 \text{ si } k < 0 \text{ o si } k > n.$$

(a) Proveu que es compleix la següent relació:

$$\binom{n}{k} + \binom{n}{k+1} = \binom{n+1}{k+1}.$$

(b) Proveu que els nombres combinatoris són sempre nombres naturals.

(c) Demostreu per inducció la fórmula del *binomi de Newton*:

$$(a+b)^n = \sum_{k=0}^n \binom{n}{k} a^k b^{n-k}.$$

Conjunts

11. Definim els següents conjunts: $E = \{x \mid x = 2n \text{ per } n \in \mathbb{Z}\}$, $O = \{x \mid x = 2n-1 \text{ per } n \in \mathbb{Z}\}$, $A = \{x \in \mathbb{R} \mid -4 < x < 3\}$, $B = \{x \in \mathbb{R} \mid -1 < x < 7\}$ i $I = \{x \in \mathbb{R} \mid x^2 = -1\}$

(a) Descriu en paraules els conjunts E , O i I .

(b) Troba $A \cup B$, $A \cap B$, $A \setminus B$ i A^c .

12. Si $A = \{1, 2\}$ i $B = \{1, 2, 3\}$, determineu els conjunts $A \times B$, $B \times A$, A^2 i B^2 .

13. Determineu el conjunt $(A \times A) \cap B \times B$, essent $A = \{a, b, c\}$ i $B = \{a, b, m\}$.

14. Siguin A i B dos subconjunts no buits d'un conjunt S . Proveu les anomenades lleis de Morgan:

(a) $(A \cup B)^c = A^c \cap B^c$,

(b) $(A \cap B)^c = A^c \cup B^c$.

15. Determineu $\mathcal{P}(A)$ si $A = \{a, b, c, d\}$.

Aplicacions

16. Quines de les següents aplicacions de $\mathbb{Z}$ en $\mathbb{Z}$ són injectives, exhaustives o bijectives?

(a) $f(x) = x + 2$.

(b) $f(x) = 4x$.

(c) $f(x) = 2x^2 + 1$.

(d) $f(x) = x^2 - x$.

(e) $f(x) = \lfloor \frac{x}{3} \rfloor$.

(f) $f(x) = 2x^2 + x$.

17. Quines de les següents aplicacions de $\mathbb{R}$ en $\mathbb{R}$ són injectives, exhaustives o bijectives?

(a) $f(x) = x^2$.

(b) $f(x) = x^3 - x$.

(c) $f(x) = 2^x$.

(d) $f(x) = x^3$.

- (e) $f(x) = 4x$.
- (f) $f(x) = 2x^2 + x$.
18. Considereu l'aplicació de $\mathbb{Q}$ en $\mathbb{Q}$ definida per $f(x) = \frac{2x+1}{x^2+1}$ i l'aplicació de $\mathbb{Q}$ en $\mathbb{Q}$ definida per $g(x) = 2x^2 + x + 5$. Trobeu les aplicacions $f \circ g$ i $g \circ f$.
19. Considereu l'aplicació de $\mathbb{Q} \times \mathbb{Q}$ en $\mathbb{Q}$ definida per $f(x, y) = 2x^2 + 5y$, i l'aplicació de $\mathbb{Q}$ en $\mathbb{Q} \times \mathbb{Q}$ definida per $g(x) = (3x + 5, x^2 + 1)$. Trobeu les aplicacions $g \circ f$ i $f \circ g$.
20. Sigui $f : X \rightarrow Y$ una aplicació i siguin A i B subconjunts de X . Proveu que:
- (a) $A \subseteq B \Rightarrow f(A) \subseteq f(B)$,
- (b) $f(A \cup B) = f(A) \cup f(B)$ i $f(A \setminus B) = f(A) \setminus f(B)$,
- (c) Si f és injectiva aleshores $A = f^{-1}(f(A))$ i $f(A \cap B) = f(A) \cap f(B)$.

Relacions

20. Considera la relació en els nombres reals donada per " $\equiv$ ". És una relació d'equivalència?
21. Sigui $f : X \rightarrow Y$ una aplicació entre conjunts. Definim una relació en X segons la qual dos elements estan relacionats si i només si tenen la mateixa imatge per f . Proveu que aquesta és una relació d'equivalència.
22. Considereu la relació R definida en els nombres enters $\mathbb{Z}$ per

$$\text{si } x, y \in \mathbb{Z}, \text{ aleshores } xRy \iff x - y = \overset{\cdot}{3}$$

Aquesta relació s'anomena congruència mòdul 3 i la notació $\overset{\cdot}{3}$ significa múltiple de 3. Proveu que és una relació d'equivalència. Trobeu les classes d'equivalència i el conjunt quocient $\mathbb{Z}/R$.

23. En el conjunt dels nombres enters es defineix la relació següent:

$$aRb \iff b - a = m, m \in \mathbb{N}.$$

Es diu en aquest cas que els nombres a i b són *congruents mòdul m* .

- (a) Comproveu que és una relació d'equivalència.
- (b) Trobeu les classes d'equivalència.
- (c) Trobeu el conjunt quocient.
24. Considera el conjunt $\mathbb{Z} \times (\mathbb{Z} \setminus \{0\})$ de parelles formades per un nombre enter i un nombre enter diferent de zero. Aquí hi definim una relació de la següent manera:

$$(a, b)R(c, d) \iff ad = bc$$

- (a) Demuestra que R és una relació d'equivalència.
- (b) Identifica el conjunt quocient de $\mathbb{Z} \times (\mathbb{Z} \setminus \{0\})$ per la relació R amb el conjunt dels nombres racionals $\mathbb{Q}$.